

PROGRAMY A PROJEKTY

**REGIONÁLNEHO ÚRADU VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM VO VRANOVE NAD TOPLŤOU**

ZA ROK 2021

OBSAH

- 1. Odbor hygieny životného prostredia**
- 2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie**
- 3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov**
- 4. Odbor hygieny detí a mládeže**
- 6. Odbor epidemiológie**
- 9. Odbor podpory zdravia**

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
1.1.	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP V.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Rok 2021 a ďalšie roky
1.2.	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3.	LUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ďalšie vybrané RÚVZ v SR	Rok 2021 a ďalšie roky
1.4.	OVERENIE KVALITY MATERIÁLOV, KTORÉ PRICHÁDZAJÚ DO STYKU S PITNOU VODOU	NRC pre materiály určené na styk s pitnou vodou
	RÚVZ so sídlom v Poprade, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Rok 2021
1.5.	MAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU PESTICÍDNYCH LÁTKO A MIKROPOLUTANTOV V PITNÝCH VODÁCH	NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Roky 2021 - 2022
1.6.	ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ďalšie vybrané RÚVZ v SR	Rok 2021 a ďalšie roky

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP V.)

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom zlepšenia stavu environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou vodou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, kontaminovanými územiami, nebezpečnými chemickými látkami, UV žiarením a zmenou klímy.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený** v roku 2021 do plnenia tejto úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený** v roku 2021 do plnenia tejto úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov zameraných na rozvoj ľudského biomonitoringu (HBM) a jeho metódik vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia; zvýšiť udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR; vytvárať podmienky pre zavedenie systémového prístupu k aplikácii HBM na národnej úrovni v kontexte vytvorenia európskej platformy pre ľudský biomonitoring HBM4EU a aktuálnych priorít vychádzajúcich z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP V.).

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený** v roku 2021 do plnenia úlohy.

1.4 OVERENIE KVALITY MATERIÁLOV, KTORÉ PRICHÁDZAJÚ DO STYKU S PITNOU VODOU

Cieľ

Overenie, či dokumentácia k výrobkom určeným pre styk s pitnou vodou označených CE, ktoré boli legálne vyrobené alebo uvedené na trh v SR alebo v inom členskom štáte Európskej únie a Turecku (vyhovujúce pre styk s pitnou vodou) obsahuje relevantné informácie, týkajúce sa zdravotnej bezpečnosti výrobkov vo vzťahu k možnému ovplyvneniu kvality pitnej vody (prioritne migrácia olova); získanie podkladov pre prijatie účinných opatrení:

- a) prípravu legislatívy v oblasti výrobkov prichádzajúcich do kontaktu s pitnou vodou v rámci Európskej únie,
- b) novelu vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 550/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na výrobky určené na styk s pitnou vodou,

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2021 **nebol zaradený** do plnenia úlohy.

1.5 MAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU PESTICÍDNYCH LÁTKO A MIKROPOLUTANTOV V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať informácie o výskyte pesticídnych látok a iných mikropolutantov v pitnej vode na Slovensku pre ich účinný monitoring; využiť získané dáta pri návrhu novej legislatívy v oblasti pitnej vody v súvislosti s transpozíciou pripravovanej európskej smernice pre vodu určenú na ľudskú spotrebu.

Do mapovania výskytu reziduálnych pesticídnych látok a iných mikropolutantov v Prešovskom kraji **neboli zaradené** vodárenské lokality v okrese Vranov nad Topľou.

1.6 ROZŠÍRENIE SIETE MONITOROVACÍCH STANÍC NA SLEDOVANIE KONCENTRÁCIE BIOLOGICKÝCH ALERGIZUJÚCICH ČASTÍC VO VONKAJŠOM OVZDUŠÍ

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je poskytovať presné a včasné informácie o obsahu alergizujúcich organických častíc – peľu a spór plesní v ovzduší. Podmienkou na naplnenie hlavného cieľa je rozšíriť existujúcu sieť peľových monitorovacích staníc na úroveň, ktorá je nevyhnutná pre presné a komplexné vyhodnocovanie peľovej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska. Obnova a dobudovanie technického, prístrojového a personálneho vybavenia infraštruktúry peľovej informačnej služby (PIS) zabezpečí adekvátny monitoring environmentálnych zdravotných rizík spôsobených výskytom biologických alergénov v ovzduší pre celé územie Slovenska, čím sa posilní základná úloha v oblasti ochrany a podpory verejného zdravia, a to prevencia.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2021 **nebol zaradený** do plnenia úlohy.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

č. ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
2.1	ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE	ÚVZ SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2021 a ďalšie roky
2.1.1	<i>Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)</i>	
2.1.2	<i>Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické</i>	
2.1.3	<i>Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém</i>	
2.2	INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2021 a ďalšie roky
2.2.1	<i>Zdravé pracoviská</i>	
2.2.2	<i>Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci</i>	

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Gestor

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3.)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Etapy riešenia rok 2021 a ďalšie roky.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou vedie evidenciu o podnikoch/živnostníkoch (subjekt, závod, pracovisko, IČO, adresa, prevažujúca činnosť, počet zamestnancov, zabezpečenie zdravotného dohľadu, profesie, faktory práce a kategórie práce), v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ práce zaradené do 3. a 4. kategórie rizika na území okresu v **programe ASTR**.

Podľa výstupov z programu informačného systému **ASTR k 31.12.2021** bolo v okrese Vranov nad Topľou evidovaných **19 organizácií** s pracoviskami, na ktorých zamestnanci vykonávajú **práce v riziku**. Škodlivým faktorom je u týchto zamestnávateľov pri práci exponovaných **680 osôb**, z čoho **162 je žien**. V 3. kategórii rizika evidujeme 530 zamestnancov, z toho 162 žien, v 4. kategórii rizika 150 zamestnancov. Ženy pracovné činnosti v 4. kategórii rizika v uvedenom období nevykonávali. V porovnaní s rokom 2020 došlo k zvýšeniu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

Najvyšší počet osôb v riziku pracuje v **priemyselnej výrobe**, ktorá v okrese Vranov nad Topľou dominuje a je zameraná hlavne na spracovanie dreva a chemický priemysel, menej na dodávku elektriny, plynu, pary, poľnohospodárstvo, lesníctvo, ťažbu a dobývanie. Významný počet zamestnancov na pracoviskách v 3. kategórii rizika je zamestnaných v textilnej výrobe, kde sú exponovaní fyzickej záťaži. Rizikové práce v 3. kategórii rizika sú vykonávané aj v odvetviach dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, v stavebníctve a v zdravotníctve.

Rizikovými faktormi, ktorým je exponovaných najviac zamestnancov, je každoročne **hluk (425 zamestnancov)**, **chemické látky a zmesi (248 zamestnancov)** a **chemické karcinogény, mutagénny, reprodukčne toxické látky (128 zamestnancov)**. Z chemických látok a zmesí ide hlavne o pevné aerosóly (497 zamestnancov). Z ďalších rizikových faktorov sú to z chemických látok a zmesí: dráždivé látky (62 zamestnancov), chemické

karcinogény (133 zamestnancov), mutagény (11 zamestnancov), reprodukčne toxické látky (11 zamestnancov). Ďalším faktorom sú vibrácie prenášané na ruky, ktorým je exponovaných 40 zamestnancov a vibrácie prenášané na celé telo u 7 exponovaných zamestnancov. Biologickému faktoru (*Mycobacterium tuberculosis*) sú exponovaní 6 zamestnanci, 86 zamestnancov je exponovaných novému koronavírusu (*Coronaviridae*). Fyzickej záťaži z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia je exponovaných 56 zamestnancov. Optickému žiareniu sú exponovaní 2 zamestnanci pri obsluhu lasera.

Na mnohých pracoviskách sa kumuluje účinok viacerých škodlivých faktorov, napr. v drevovýrobách, kovovýrobách, na zvaračských pracoviskách, pri výrobe energií, či pri spracovaní hornín.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou pri určovaní rizikových prác postupuje podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórií.

V roku 2021 boli do evidencie rizikových prác do **kategórie práce 4** zaradení zamestnanci spoločností zameranej na **výrobu práškovej celulózy**, ktorí sú pri práci exponovaní chemickým faktorom - pevnému aerosólu a hluku, zamestnanci **pri ťažbe zeolitu** a zamestnanci štátneho podniku **pri práci v lesnom hospodárstve**.

Do **3. a 4. kategórie rizika** boli zaradené práce vykonávané v spoločnosti na **ťažbu zeolitu, ktorá ho vo svojom spracovateľskom závode** spracováva na výrobky pre poľnohospodárstvo, stavebníctvo, enviromentálne produkty a hobby produkty. Zamestnanci sú exponovaní horninovému prachu, hluku a vibráciám.

Do **3. a 4. kategórie rizika** boli zaradení zamestnanci **spoločností zaoberajúcimi sa spracovaním dreva, výrobou energií a súvisiacim činnostiam**. Zamestnanci sú exponovaní hluku, prachu (hlavne z tvrdého dreva), zvaračským aerosólom, popolčekom, sadziam, CaO.

U týchto podaných návrhoch sa jednalo o spoločnosti, kde už boli práce zaradené do rizika, boli však vykonané nové objektivizácie a nové hodnotenia rizík. Dôvodom na podanie návrhov boli zmeny, ktoré vyplynuli z hodnotení rizík.

Do **3. kategórie rizikových prác** boli zaradení zamestnanci **lomu na ťažbu andezitu**, ktorí sú pri ťažbe a spracovaní andezitovej rudy exponovaní hluku a vibráciám.

Novým subjektom zaradeným do **3. kategórie rizikových prác** v tomto roku boli zamestnanci **drevovýroby**, kde sa manipuluje s tvrdým drevom, čím sú zamestnanci exponovaní chemickým karcinogénom a hluku. V **textilnom závode** boli do 3. kategórie rizika zaradení ďalší 2 zamestnanci na oddelení kontrola kvality, vychystávanie, ktorí sú exponovaní fyzickej záťaži pri manipulácii s výrobkami. Návrh na zaradenie prác do 3. kategórie z expozície SARS-CoV-19 na reprofilizovaných oddeleniach a MOM bol podaný **zdravotníckym zariadením**.

V roku 2021 sme z evidencie nevyradili žiaden subjekt, v ktorom sa na pracoviskách vykonávajú rizikové práce.

V okrese neevidujeme u žiadneho zamestnávateľa práce s faktorom **psychická pracovná záťaž** zaradené do 3. alebo do 4. kategórie rizika.

Zdroj **ionizujúceho žiarenia – laserové pracovisko (laser 3B trieda)** evidujeme v zdravotníckom zariadení na oddelení FBLR. Exponovaní sú 2 zamestnanci – primár a lekár špecialista.

Rizikové práce u SZČO a SHR v okrese nie sú vyhlásené.

Počet zamestnancov a SZČO, ktorí vykonávajú práce zaradené do 3. a 4. kategórie rizika oproti roku 2020 zaznamenal mierne zvýšenie.

V rámci výkonu ŠZD boli v roku 2021 vykonané **kontroly na pracoviskách v 13-ich**

subjektoch okresu Vranov nad Topľou, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené **do rizikovej kategórie 3 a 4**. Osobitná pozornosť bola venovaná pracoviskám, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce 4. kategórie a pracoviskám, na ktorých bolo vykonané prešetrovanie pracovných podmienok a spôsobu práce v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania u zamestnanca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, vypracovanie posúdenia rizika, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov v pracovnom ovzduší, kontroly zabezpečenia zdravotného dohľadu, preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci a informovanosti zamestnancov o pracovnom prostredí, faktorov práce a podmienkach práce. Objektivizáciu fyzikálnych faktorov zabezpečujú zamestnávateľia pri zmenách na pracoviskách, väčšie prevádzky minimálne 1 krát za 3 roky. Zamestnávateľia zabezpečujú zdravotný dohľad pracovnou zdravotnou službou. U zamestnávateľov, u ktorých evidujeme práce vykonávané v 3. a 4. kategórii rizika sme nezistili nedostatky pri povinnosti zabezpečiť zdravotný dohľad pre zamestnancov, posúdiť riziká a vypracovať požadovanú dokumentáciu v spolupráci s PZS. V roku 2021 sme vykonali 20 kontrol u zamestnávateľov, u ktorých sa na pracoviskách vyskytujú rizikové práce. Nebol zistený výkon pracovnej zdravotnej služby vlastnými zamestnancami. U všetkých kontrolovaných subjektov bolo vypracovanie požadovaných dokumentov týkajúcich sa zdravotného dohľadu zabezpečené dodávateľsky pracovnou zdravotnou službou. Pri výkone ŠZD taktiež kontrolujeme výkon a frekvenciu lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci. V kategóriách 3 a 4 zamestnanci absolvujú PLP v stanovených termínoch. Taktiež zamestnanci, na ktorých sa vzťahuje povinnosť absolvovať PLP vo vzťahu k práci podľa osobitných predpisov sú od zamestnávateľov na tieto prehliadky posielaní.

Pri výkone ŠZD zisťujeme, že napriek vykonávaniu rôznych opatrení, na rizikových pracoviskách zaradených do 4. kategórie rizika, či už jednak kvôli zastaranému technickému vybaveniu alebo iným podmienkam, nie je možné dosiahnuť zníženie nepriaznivých faktorov na zamestnancov s možnosťou preradenia do nižších rizikových kategórií. U niektorých zamestnávateľov došlo k výmene strojov a zariadení alebo boli vykonané také opatrenia, ktoré viedli k zníženiu pôsobenia nepriaznivých faktorov na zamestnancov.

Na 5-tich kontrolovaných pracoviskách bolo zistené porušenie povinností zamestnávateľom stanovených platnou legislatívou. Na odstránenie nedostatkov zistených počas výkonu ŠZD v prevádzkach s rizikovými pracoviskami v 3. a 4. kategórii rizika boli **vydané pokyny. Sankčné opatrenie za neplnenie povinností na úseku ochrany zdravia zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v uvedenom roku neuložili.**

Na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami v roku 2021 bola prešetrovaná **jedna choroba z povolania** v textilnej výrobe u zamestnanca v profesii retiazkovačka.

V roku 2021 bola situácia v okrese Vranov nad Topľou významne ovplyvnená pandemiou ochorenia COVID 19 hlavne v jarných mesiacoch ako aj posledných mesiacoch roka. Zamestnávateľia boli naďalej nútení v prevádzkach prijímať opatrenia, aby za stávajúcej situácie nedochádzalo k obmedzeniam výroby a stratám, za prísneho dodržiavania bezpečnostných opatrení na ochranu zdravia zamestnancov ako aj všetkých osôb vyskytujúcich sa v prevádzke. K 31.12.2021 nám nebolo hlásené ukončenie výroby u žiadneho významného zamestnávateľa, u niektorých zamestnávateľov došlo k zvýšeniu počtu zamestnancov.

Povinnosť vypracovať a zaslať **informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík** a o vykonaných opatreniach na pracovisku k 31.12.2021 mali zamestnávateľia, ktorých zamestnanci vykonávali rizikové práce. Túto povinnosť si k 15.1.2021 **splnili všetci 19-ti zamestnávateľia.**

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav týkajúcich sa expozície chemickým látkam a zmesiam v zákone č. 355/2007 Z. z. a v nariadení vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Postupovať v súlade so zákonom č. 67/2010 Z. z. a s jednotnou „chemickou“ legislatívou EÚ týkajúcou sa registrácie, hodnotenia, autorizácie, obmedzovania, klasifikácie, označovania a balenia chemických látok a zmesí, ktorá sa vzájomne dopĺňa s legislatívou na ochranu zdravia a bezpečnosti pri práci s chemickými látkami a zmesami. Aktualizovať a zosúladiť terminológiu v príslušných právnych predpisoch. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s látkami a zmesami klasifikovanými ako toxické (GHS06), ktoré boli doposiaľ klasifikované ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zvyškov od látok a zmesí klasifikovaných ako toxické (GHS06) a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

V roku 2021 **nevydal** RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou žiadne **rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov.**

V súčasnosti v okrese nemáme organizáciu s vyhlásenými rizikovými prácami s expozíciou agrochemikáliám. Chemickú ochranu rastlín chemickými látkami a prípravkami vykonávajú určení pracovníci poľnohospodárskych družstiev a spoločností zaoberajúcich sa poľnohospodárskou výrobou. Dnes používané prípravky sa v prevádzkach už takmer neskladujú, vo väčšine prípadov sa priamo po nákupe aplikujú. Vzhľadom na používané prípravky na chemickú ochranu rastlín, ich množstvá, dobu expozície, spôsob manipulácie a aplikácie sú zamestnanci na základe posúdenia rizika so zohľadnením dodržiavania opatrení a používania OOPP zaradení do 2. kategórie rizikových prác.

V okrese evidujeme **3 subjekty zaoberajúce sa činnosťou DDD.** V roku 2021 bolo RÚVZ so sídlom vo Vranove n/T doručených **51 oznámení o vykonaní deratizácie a dezinfekcie živočíšnych škodcov** v súkromných aj podnikateľských priestoroch.

Povinnosť predregistrovat' alebo registrovať toxické látky a zmesi a veľmi toxické látky a zmesi v množstve nad 1000 t z nariadenia REACH vyplýva spoločnosti vyrábajúcej buničinu a spoločnosti zameranej na výrobu produktov na báze zeolitu a spoločnosti na spracovanie buničiny na celulózu.

Počas výkonu ŠZD bolo kontrolované dodržiavanie ustanovení chemickej legislatívy, t. j. plnenie povinnosti zamestnávateľa vypracovať systém kontroly látok a zmesí, dostávajúcich sa do výroby a na základe dodaných KBÚ vyhodnocovať, či zmes nie je na zozname zakázaných zmesí v SCA a ECHA a tiež povinnosť vypracovať štandardný operačný postup k uvedenej zmesi na jej používanie na konkrétnom pracovisku a pri konkrétnej činnosti.

Pri výkone ŠZD sa vykonáva kontrola povinnosti vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a kontrola vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a toxickými látkami a zmesami, ako aj kontrola osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu

živočíšnych škodcov na profesionálne použitie. Pri ŠZD sa tiež vykonáva kontrola skladovania toxických látok a zabezpečenie likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí oprávnenými organizáciami.

V roku 2021 boli vykonávané ciele kontroly zamerané na dodržiavanie podmienok skladovania a manipulácie s toxickými a veľmi toxickými látkami v prevádzkových laboratóriách výrobných podnikov. Pri kontrole bolo zistené, že prevádzkové laboratóriá vykonávajú analýzu vstupných a výstupných materiálov z výroby. Manipulácia s toxickými a veľmi toxickými látkami prebieha len veľmi ojedinele pri niektorých analytických metódach. Manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami vykonáva len odborne spôsobilá osoba, ktorá aj eviduje ich spotrebu a dozoruje ich skladovanie.

V roku 2021 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia a havária.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

V okrese Vranov nad Topľou k 31.12.2021 pracovalo na rizikových pracoviskách s chemickými karcinogénmi 133 zamestnancov, z toho 9 žien - v 3. kategórii rizika pracovalo 117 zamestnancov, z toho 9 žien a v 4. kategórii rizika 16 zamestnancov, ženy v tejto kategórii nepracovali. V expozícii mutagénom pracovalo 11 zamestnancov v 3. kategórii rizika.

Pôsobeniu karcinogénnym a mutagénnym faktorom sú pri práci vystavení zamestnanci 4 spoločností pri spracovaní tvrdého dreva, výrobe buničiny a výrobe tepelnej energie, ktorí sú exponovaní prachu z tvrdého dreva a sadziám na pracoviskách varňa, regeneračný kotol, drevosekáreň, pri výrobe tepelnej energie a pri obslužných činnostiach.

V roku 2021 bola v **zdravotníckom zariadení** - v onkohematologickej ambulancii v našom okrese vykonávaná **práca s cytostatikami**. Podaných bolo 34 dávok cytostatík.

Okrem spoločností, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi evidujeme aj pracoviská, kde sa skladujú a manipuluje sa s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v malých objemoch a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú minimálnu alebo únosnú mieru zdravotného rizika.

Karcinogénom a mutagénom sú taktiež exponovaní zamestnanci dvoch spoločností na výrobu **bitúmenových zmesí**, v ktorých sú zamestnanci pri výrobe a pri pokládke asfaltových zmesí exponovaní **naftalénu a benzo-a-pyrénu**.

V okrese evidujeme 5 prevádzok, ktorých výrobným programom je výroba výliskov z plastov pre automobilový, spotrebný priemysel, ale aj pre zdravotníctvo a niekoľkých ďalších prevádzok zaoberajúcich sa výrobou alebo opracovaním výrobkov z tvrdého dreva. V troch autoservisoch sa vykonávajú lakovnicke práce.

V roku 2021 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi na pracovisku.

Pri výkone ŠZD boli použité kontrolné listy informovanosti zamestnancov so zameraním na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi na pracovisku, ktoré vyplnilo 25 exponovaných zamestnancov.

Na odstraňovanie **azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** na území okresu Vranov nad Topľou bolo v roku 2021 podaných **85 návrhov na vydanie rozhodnutia** na vykonanie prác. Vykonané boli demontáže strešných krytín rodinných domov alebo hospodárskych budov. V 8 prípadoch išlo o likvidáciu zdemontovaného materiálu s obsahom azbestu s vykonaním jeho stabilizácie, zabalením a odvozom na skládku nebezpečného odpadu. Spoločnosti, ktorým boli vydané rozhodnutia, oznámili RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou miesto a čas výkonu práce (71).

V roku 2021 bolo pri pracovných činnostiach s materiálmi obsahujúcimi azbest v 14 organizáciách exponovaných 65 pracovníkov.

V rámci ŠZD boli vykonané **4 kontroly subjektov na postup pri likvidácii strešných krytín**. Pri kontrolách boli zisťované správne postupy pri odstraňovaní a nakladaní s materiálmi s obsahom azbestu, dodržiavanie plánu práce, prevádzkového poriadku, správne vymedzenie a označenie kontrolovaného pásma, používanie OOPP, používanie schválených postupov a technológií, manipulácia s odpadmi s obsahom azbestu, absolvovanie odbornej prípravy a preventívnych lekárskech prehliadok v súvislosti s prácou. Pri kontrole nebolo zistené porušenie pracovných postupov pri manipulácii a likvidácii nebezpečného odpadu s obsahom azbestu.

Karcinogénnym a mutagénnym faktorom bolo celkom v 9-tich organizáciách exponovaných 198 pracovníkov, z toho 9 žien.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Gestor

ÚVZ SR

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Realizačné výstupy

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou sa v hodnotenom období do úlohy nezapojil.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

Realizačné výstupy

Národný inšpektorát práce ako národné kontaktné miesto Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) v mesiaci október 2020 rozbehol na Slovensku novú **kampaň pre roky 2020 – 2022 „Zdravé pracoviská znižujú záťaž“**.

Cieľom kampane je zníženie záťaže pri práci na predchádzanie poškodenia zdravia zamestnancov pri práci. Napriek existujúcej legislatíve, rôznym opatreniam a iniciatívam trpia v priemere traja z piatich ľudí v rámci celej EÚ poškodeniami podporno-pohybovej sústavy. Ide tak o najčastejšiu príčinu zdravotných problémov spojených s prácou v Európe, pričom poškodenia podporno-pohybovej sústavy postihujú pracovníkov na všetkých úrovniach a vo všetkých odvetviach. Opakované pohyby, práca vykonávaná v nepriaznivých polohách, dlhotrvajúce sedenie a zdvíhanie ťažkých predmetov sú faktory, ktoré prispievajú k týmto problémom a majú negatívny vplyv na kvalitu života.

Fyzickej záťaži pri práci sú exponovaní aj zamestnanci na pracoviskách v okrese Vranov nad Topľou. Pri výkone ŠZD usmerňujeme zamestnávateľov v problematike fyzickej záťaže pri práci.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou pripravil informácie k danej problematike na náučnom paneli RÚVZ. Každoročne organizovaný „Deň otvorených dverí“ sa v tomto roku neuskutočnil z dôvodu pandémie COVID 19.

Zamestnanci oddelenia PPL zrealizovali v rámci projektu Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci „Zdravé pracoviská znižujú záťaž 2020-2022“ dotazníkovú kampaň. Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru v organizáciách na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce, bol k dotazníkom k rizikovým faktorom pridaný dotazník informovanosti zamestnancov k aktuálnej téme. Do prieskumu sa zapojilo 10 organizácií. Dotazníky vyplnilo spolu 161 zamestnancov rôznych profesií, napr. upratovačka, administratívny pracovník, pracovník vo výrobe, údržbár a pomocný pracovník. Otázky v dotazníku boli zamerané na informovanosť zamestnancov v oblasti prevencie ochorení podporno-pohybovej sústavy.

Z prieskumu vyplynulo, že 84 % zamestnancov pozná výsledky posúdenia rizika na pracovisku, 91 % zamestnancov uviedlo, že má vedomosť, pri akých činnostiach dochádza v rámci pracoviska k záťaži podporno-pohybovej sústavy. Na otázku o vykonávaných opatreniach zamestnávateľa na zníženie záťaže na pracovisku odpovedalo 79 % respondentov kladne. Najčastejšie, až v 7-ich organizáciách, sa zamestnanci dozvedeli o vplyve záťaže na zdravie od zamestnávateľa, v ďalších 2-och organizáciách na školení a v 1 s rovnakým počtom od zamestnávateľa aj na školení. V 1 organizácii väčšina zamestnancov uprednostnila individuálny rozhovor so zamestnávateľom, v ďalšej organizácii individuálny rozhovor so zdravotníckym pracovníkom. Podľa zistenia, 62 % zamestnancov nevykonáva tú istú činnosť počas celej pracovnej zmeny. V doplňujúcej otázke, či má zamestnanec možnosť sa počas

zmeny vystriedať (zmeniť pracovnú činnosť), odpovedalo kladne 70 %. Nad rámec obednej prestávky má ďalšiu prestávku na oddych 58 % zamestnancov. 41 % zamestnancov vykonáva počas pracovnej zmeny okrem práce, pri ktorej sú vystavení záťaži podporno-pohybovej sústavy, aj inú pracovnú činnosť.

Po vyhodnotení dotazníkového prieskumu boli zaslané výsledky jednotlivým organizáciám s odporúčaním venovať zvýšenú pozornosť ochrane zdravia zamestnancov pred fyzickou záťažou podporno-pohybovej sústavy, ako aj zlepšenia povedomia zamestnancov v danej problematike. Pri výsledkovej listine boli zaslané aj informačné letáky k aktuálnemu projektu. Počas opätovných kontrol zapojených organizácií bola zamestnancom oddelenia PPLaT podaná informácia o pozitívnom aspekte predmetnej dotazníkovej aktivite, na základe ktorej zamestnávateľia navrhli zvýšenie intenzity školení a doplnenie ich rozsahu.

Plánovaná kontrola v rámci spolupráce s orgánmi inšpekcie práce - IP Prešov sa v roku 2021 neuskutočnila z dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie v okrese Vranov nad Topľou.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1.	MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI <i>Úloha nadväzuje na úlohy „Akčného plánu pre potraviny a výživu na roky 2017 – 2025“.</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne	30. marec 2021
3.2.	Monitoring bezpečnosti PET fliaš z recyklovaných plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti a ochranu zdravia obyvateľov SR.</i>	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade
	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade	31. marec 2023

3.1 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľ úlohy

Dosiahnuť postupné znižovanie príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive.

V roku 2021 bol príjem obsahu pridanej soli sledovaný v hotových pokrmoch. Zo zariadenia spoločného stravovania otvoreného typu sme odobrali 1 vzorku hotového pokrmu (hlavný pokrm). Na základe laboratórnych výsledkov nebolo v odobratej vzorke hotového pokrmu zistené prekročenie najvyššie prípustného množstva pridanej jedlej soli stanovené platnou legislatívou. Výsledky spracované v tabuľkovej forme boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

3.2 MONITORING BEZPEČNOSTI PET FLIAŠ Z RECYKLOVANÝCH PLASTOV

Cieľ úlohy

Monitoring bezpečnosti PET fliaš vyrábaných s rôznym podielom recyklovaného vstupného materiálu (regranulátu) z hľadiska možnej migrácie látok (monoméry, neúmyselne pridané látky – degradačné, reakčné produkty a nečistoty). Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti vstupných surovín (regranulátov) ako aj finálnych výrobkov – PET fliaš vyrábaných v SR, na výrobu ktorých bol použitý recyklovaný vstupný materiál a tým zabezpečenie ochrany zdravia ľudí.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2021 danú úlohu neplnil.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
4.1.	Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025 (NAPPO)	ÚVZ SR MZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2025
4.2.	Hygienická úroveň detských pieskovísk v areáloch MŠ a v rámci občianskej vybavenosti	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2021
4.3.	Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2022
4.4.	Úrazy u detí v SR	ÚVZ SR
	NCZI, vybrané regionálne nemocnice, ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2022

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU PREVENČIE OBEZITY NA ROKY 2015-2025 (NAPPO)

Cieľ

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Plnenie úlohy

Úloha vychádza zo skutočnosti epidemického nárastu obezity u detí v celosvetovom meradle. Slovenská republika schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity u detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická aktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, detí a aj mladých ľudí. Tieto faktory vedú k nadhmotnosti a obezite.

Pri realizácii úlohy sme vychádzali zo štyroch stanovených priorít, podľa ktorých sme vyvíjali aj našu činnosť.

1. priorita

Podpora zdravého štartu do života: v posudzovanom období nevykazujeme žiadnu činnosť v tejto oblasti.

2. priorita

Podpora zdravšieho prostredia v školách: V rámci plnenia tejto priority bola naša činnosť zameraná na kontrolu predávaného sortimentu v bufetoch a automatoch, edukačných aktivít v oblasti zdravého stravovania detí, realizáciou „Školského mliečného programu“ v školských zariadeniach (realizovaný formou predaja automatmi na balené mlieko a mliečne výrobky a rozlievaním mlieka v školských jedálňach) a realizáciou projektu „Školské ovocie“(realizovaný podávaním ovocia a zeleniny, produktov z ovocia a zeleniny, ktoré boli dopestované v našej oblasti - jablká, hrušky, slivky, marhule, jahody, mrkva, cvikla).

Zvýšená pozornosť bola venovaná zabezpečeniu pitného režimu detí v školských zariadeniach a v rámci toho uprednostňovanie užívania pitnej vody a nie sladených nápojov.

3. priorita

Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesionálnych združení: v posudzovanom období nevykazujeme žiadnu činnosť v tejto oblasti.

4. priorita

Podpora pohybových aktivít: v posudzovanom období nevykazujeme žiadnu činnosť v tejto oblasti.

4.2 HYGIENICKÁ ÚROVEŇ DETSKÝCH PIESKOVÍSK V AREÁLOCH MŠ A V RÁMCI OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Cieľ

Cieľom projektu je priebežná starostlivosť o hygienickú úroveň pieskovísk ako prevencie vzniku možného ochorenia detí v dôsledku mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku.

Plnenie úlohy

V posudzovanom období boli v čase sezóny (v jarných až jesenných mesiacoch) vykonávané kontroly dodržiavania legislatívnych požiadaviek v zmysle vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská. Kontroly boli zamerané na technický stav pieskovísk (zlý technický stav predstavuje riziko mechanického poranenia) a na odber piesku (zdravotné riziko vyplývajúce z mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia pieskovísk). V posudzovanom období bolo odobratých 34 vzoriek piesku (30 vzoriek z pieskovísk predškolských zariadení a 4 vzorky z pieskovísk občianskej vybavenosti okresu Vranov nad Topľou). V jednom pieskovisku bola laboratórne potvrdená prítomnosť salmonely enteritidis (MŠ Vranov nad Topľou, sídlisko II.). Zariadeniu bol vydaný zákaz používania pieskoviska do doby vykonania potrebných opatrení a predloženia vyhovujúceho laboratórneho výsledku vzorky piesku. Zo strany zriaďovateľa bol vymenený piesok vo všetkých pieskoviskách tejto MŠ, opakovane odobrané vzorky piesku boli vyhovujúce.

4.3 HODNOTENIE JEDÁLNYCH LÍSTKOV MŠ a ZŠ

Cieľ

Cieľom projektu je zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí MŠ a ZŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín (pokrmov).

Plnenie úlohy

V rámci projektu sme v tomto roku hodnotili jedálne lístky v 3 vybraných školských stravovacích zariadeniach okresu (Školská stravovňa pri ZŠ Vranov nad Topľou, Sídlisko Juh 1054, Školská stravovňa pri ZŠ Štúrova 341, Hanušovce nad Topľou, Školská stravovňa pri ZŠ Sol' 53). Hodnotenú boli jedálne lístky za obdobie jeseň, zima v mesiacoch október a november. Využili sme bodový systém frekvencie podávania vybraných druhov pokrmov a koeficientu pestrosti, v ktorom sme vyhodnotili samostatne každý pokrm.

Úloha bola zameraná na vyhodnotenie jedálnych lístkov so zameraním na:

1. Časovú štruktúru jedálnych lístkov počas piatich stravovacích dní v jednozmennej prevádzke pri podávaní obedov
2. Obsahovú štruktúru jedál v zmysle OVD - všeobecné zásady zostavovania jedálnych lístkov (zaradzovanie prívarkov, strukovín, múčnych príloh, zemiakov, rýb, obilnín, múčnikov, zeleniny a ovocia)
3. Frekvenciu podávania vybraných druhov pokrmov a výpočet koeficientu pestrosti samostatne každého pokrmu - polievky a hlavného jedla. Tiež na výpočet koeficientu pestrosti zeleninovej oblohy a nápojov.

Výsledkom vyhodnotenia týchto jedálnych lístkov boli tieto zistenia:

1. Časová štruktúra jedálnych lístkov počas piatich stravovacích dní v jednozmennej prevádzke pri podávaní obedov:

Hodnotili sme časové zaradzovanie mäsových jedál, jedál so zníženou dávkou mäsa s nastavením, múčnych jedál a zeleninových jedál počas piatich dní. V dvoch stravovacích zariadeniach bola táto časová štruktúra dodržaná, v jednom zariadení (Školská stravovňa pri ZŠ Štúrova 341, Hanušovce nad Topľou) boli v oboch mesiacoch viackrát zaradené múčne jedlá na úkor zeleninových jedál, jedlá so zníženou dávkou mäsa s nastavením neboli ani raz zaradené.

2. Obsahová štruktúra jedál v zmysle OVD - všeobecné zásady zostavovania jedálnych lístkov (zaradzovanie prívarkov, strukovín, múčnych príloh, zemiakov, rýb, obilnín, múčnikov, zeleniny a ovocia):

Školská stravovňa pri ZŠ Vranov nad Topľou, sídlisko JUH 1054 (október, november 2021):

Hodnotilo sa zaradzovanie prívarkov (nevyhovuje, vyhovuje), strukovín (vyhovuje, vyhovuje), múčnych príloh (vyhovuje, vyhovuje), zemiakov (nevyhovuje, nevyhovuje), rýb (nevyhovuje, nevyhovuje), obilnín (nevyhovuje, nevyhovuje), múčnikov (nevyhovuje, nevyhovuje), zeleniny vo forme šalátov (vyhovuje, nevyhovuje), vo forme oblohy k hlavnému jedlu (nevyhovuje, nevyhovuje), ovocia (nevyhovuje, nevyhovuje).

Školská stravovňa pri ZŠ Sol' 53 (október, november 2021):

Hodnotilo sa zaradzovanie prívarkov (nevyhovuje, nevyhovuje), strukovín (vyhovuje, vyhovuje), múčnych príloh (nevyhovuje, nevyhovuje), zemiakov (vyhovuje, vyhovuje), rýb (nevyhovuje, nevyhovuje), obilnín (vyhovuje, vyhovuje), múčnikov (vyhovuje, vyhovuje), zeleniny vo forme šalátov (vyhovuje, vyhovuje), vo forme oblohy k hlavnému jedlu (nevyhovuje, nevyhovuje), ovocia (nevyhovuje, nevyhovuje).

Školská stravovňa pri ZŠ Štúrova 341, Hanušovce nad Topľou (október, november 2021):

Hodnotilo sa zaradzovanie prívarkov (nevyhovuje, nevyhovuje), strukovín (vyhovuje, vyhovuje), múčnych príloh (nevyhovuje, nevyhovuje), zemiakov (vyhovuje, vyhovuje), rýb (nevyhovuje, nevyhovuje), obilnín (vyhovuje, vyhovuje), múčnikov (nevyhovuje, nevyhovuje), zeleniny vo forme šalátov (nevyhovuje, nevyhovuje), vo forme oblohy k hlavnému jedlu (nevyhovuje, nevyhovuje), ovocia (nevyhovuje, nevyhovuje).

3. Frekvencia podávania vybraných druhov pokrmov a výpočet koeficientu pestrosti samostatne každého pokrmu - polievky a hlavného jedla. Tiež na výpočet koeficientu pestrosti zeleninovej oblohy a nápojov:

Frekvenciu podávania vybraných druhov pokrmov vo všetkých troch školských stravovacích zariadeniach v mesiacoch október a november 2021 sme bodovým

hodnotením vyhodnotili ako „veľmi dobrú“ s počtom bodov (12,5 a 11,5), (12 a 12,5) a (11 a 11,5) v jednotlivých mesiacoch.

Koeficient pestrosti sme hodnotili jednotlivo u polievok, hlavných jedál, nápojov a oblohy. Používali sme bodový systém výpočtu koeficienta pestrosti.

Školská stravovňa pri ZŠ Vranov nad Topľou, sídlisko JUH 1054 (október, november 2021):

komodita „polievka“: koeficient 0,94 (vyhovujúci), koeficient 0,94 (vyhovujúci)
komodita „hlavné jedlo“: koeficient 0,94 (vyhovujúci), koeficient 1 (vyhovujúci)
komodita „nápoj“: koeficient 0 (nevyhovujúci), koeficient 0 (nevyhovujúci)
komodita „obloha“: koeficient 0,36 (nevyhovujúci), koeficient 0,31 (nevyhovujúci)

Školská stravovňa pri ZŠ Sol' 53 (október, november 2021):

komodita „polievka“: koeficient 1 (vyhovujúci), koeficient 1 (vyhovujúci)
komodita „hlavné jedlo“: koeficient 1 (vyhovujúci), koeficient 1 (vyhovujúci)
komodita „nápoj“: koeficient 0,12 (nevyhovujúci), koeficient 0 (nevyhovujúci)
komodita „obloha“: koeficient 0,75 (vyhovujúci), koeficient 0,73 (vyhovujúci)

Školská stravovňa pri ZŠ Štúrova 341, Hanušovce nad Topľou (október, november 2021):

komodita „polievka“: koeficient 1 (vyhovujúci), koeficient 0,85 (vyhovujúci)
komodita „hlavné jedlo“: koeficient 1 (vyhovujúci), koeficient 1 (vyhovujúci)
komodita „nápoj“: koeficient 0 (nevyhovujúci), koeficient 0 (nevyhovujúci)
komodita „obloha“: koeficient 0,64 (vyhovujúci), koeficient 0,64 (vyhovujúci)

4.4 ÚRAZY U DETÍ V SR

Cieľ

Cieľom projektu je formou spolupráce s NCZI a regionálnymi nemocnicami získať vybrané informácie týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku.

Plnenie úlohy

Táto úloha sa v posudzovanom období vzhľadom na momentálnu epidemiologickú situáciu neplnila.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
6.1	NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2016-2021 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.6	ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	PREVENCIA HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2021
6.8	PORADNE OČKOVANIA	RÚVZ so sídlom v Trnave
	RÚVZ v SR	priebežne
6.9	ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH RODIČOV O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA	RÚVZ so sídlom v Komárne
	RÚVZ v SR	priebežne

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

1. rozvoj a skvalitnenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, očkovania a monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, eradikácia poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb

Dosiahnutie cieľov - vysoká zaočkovanosť populácie, si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Časové obdobie: priebežne

Etapy riešenia:

1. Realizácia vlastného očkovania

Aktuálny kalendár očkovania pre rok 2021 bol zaslaný všetkým očkujúcim lekárom s ďalším usmernením vykonávania vakcinácie.

Kontrola očkovania zo strany RÚVZ sa vykonáva písomnou formou, resp. elektronickou formou,

- na úrovni okresu sa vykonáva priebežne administratívna kontrola očkovania formou mesačných očkovacích výkonov od všetkých lekárov vykonávajúcich vakcináciu (pediatri aj praktickí lekári pre dospelých) a kontrolou doočkovania neočkovaných detí z roku 2020

- lekári vykonávajú očkovanie podľa platnej očkovacej schémy. Podľa týchto výstupov hodnotíme výkon očkovania ako veľmi dobrý.

Za obdobie od 1.9.2020 do 31.8.2021 bola zo strany RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou vykonaná kontrola očkovania v okrese Vranov nad Topľou. Kontrola bola vykonaná osobnou návštevou vo všetkých 16-tich pediatrických obvodoch. Pri vykonaných kontrolách očkovania bolo zistené, že všetci pediatri si objednávajú a vyberajú vakcíny v lekárňach po dohode s lekárnikmi sami (lekár, zdravotná sestra, nikdy nie rodič detí, resp. niektoré lekárne doručujú

vakcínu priamo do ambulancie). Vakcíny sa do ambulancie prenášajú v termoboxoch a lekári ich majú uskladnené v chladničkách bez výparníkov. Denne vykonávajú monitoring teplôt.

2. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2021

Udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania.

Aktívna činnosť „Poradní očkovania“.

Časové obdobie: priebežne

3. Viacúčelové imunologické prehľady v SR

V roku 2018 boli realizované viacúčelové imunologické prehľady v SR. Poskytli dôležité informácie overujúce účinnosť realizovaného očkovania a dynamiku hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agens vo všetkých vekových kategóriách.

Časové obdobie:

1. 1. 2021 - 31. 12. 2021

Realizačné výstupy

- výsledky budú slúžiť ako podklad pre monitorovanie kolektívnej imunity.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

Imunologický prehľad, ktorý bol vykonaný v roku 2018 bol zameraný na tieto ochorenia: osýpky, mumps, ružienka, vírusové hepatitídy A, B a C. Cieľom imunologického prehľadu bolo získať obraz o dynamike protilátok a urobiť odhad záťaže ochorení preventabilných očkovaním.

V rámci okresu Vranov nad Topľou bolo odobratých 60 vzoriek krvi (30 žien, 30 mužov). Vzorky krvi odobrali 4 všeobecní lekári pre deti a dorast a 1 všeobecný lekár pre dospelých. Z vyšetrení vykonaných v rámci IM bolo zistené :

u detí – hraničné protilátky: mumps - očkovaní 2 dávkami - 5 prípadov
- očkovaní 1 dávkou - 7 prípadov
VHB - negat. - očkovaní 3 dávkami - 8 prípadov

u dospelých – hraničné protilátky – mumps - 2 prípady
negatívne protilátky – mumps – 3 prípady – (neočkovalo sa) 1 prípad – u očkovaného
VHA – pozitívne protilátky v 2 prípadoch

Výsledky IM boli prekonzultované s lekármi, ktorí v rámci tohto prehľadu odobrali krv na vyšetrenie protilátok na osýpky, mumps, ružienku, vírusové hepatitídy A, B a C.

4. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)

Úloha:

- vykonávanie monitoringu ochorení preventabilných očkovaním,
- zabezpečenie vzdelávania a doškoľovania zdravotníckeho personálu v otázkach vakcinácie s dôrazom na vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

Ochorenia preventabilné očkovaním

Za sledované obdobie 1.1.2021 – 31.12.2021 bolo v našom okrese zaznamenané jedno ochorenie preventabilné očkovaním. Išlo o ochorenie **Parotitídu bez komplikácií B26.9** - u 15 ročného chlapca. V klinickom obraze dominoval bolestivý opuch na pravej strane príušných slinných žliaz, bolesti pri prehĺtaní, mal vysoké CRP, teplota tela mierne zvýšená jeden deň. Vakcinácia kompletná. Ochorenie potvrdené na základe klinických príznakov a laboratórnych výsledkov.

5. Manažment očkovania:

Úlohy:

- a) zabezpečenie kontroly vykonávania očkovania, dodržiavania termínov očkovania podľa očkovacieho kalendára s vypracovaním záznamu o očkovaní,
- b) zabezpečenie mesačnej kontroly očkovania formou písomných, resp. e-mailových oznamovaní počtu zaočkovaných osôb na jednotlivých zdravotných obvodoch a ich pravidelnom vyhodnocovaní,
- c) v prípade zistenia nedostatkov v očkovaní zabezpečiť ich promptné odstránenie.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

Plní sa priebežne. Lekári vykonávajúci vakcináciu zasielajú mesačné vyhodnotenie vakcinačných aktivít.

6. Kontrola očkovania v SR:

- a) vykonať kontrolu očkovania v ročníkoch narodenia určených ÚVZSR k stanovenému termínu
- b) vyhodnotiť očkovanie a v prípade zistenia nedostatkov ich vyrieši s kompetentnými orgánmi

Časové obdobie: september – október 2021

Vyhodnotenie za rok 2021

V mesiaci október bola vykonaná kontrola očkovania podľa stavu k 31.8.2021, osobnou návštevou vo všetkých 16 -tich pediatrických ambulanciách. Celookresné výsledky zaočkovanosti sa pohybovali **od 86,09% do 96,85%**.

r. nar. **2019 - 93,31 %** (DTaP-VHB-HIB-IPV), (Infanrix Hexa - 59,28%, Hexacima - 37,04 %)

r. nar. **2019 - 93,31 %** (PCV), (PCV 10 Synflorix - 34,05%, PCV 13 Prevenar - 59,26 %)

r. nar. **2014 - 94,66 %** (DTaP-IPV)

r. nar. **2007 - 86,09 %** (dTAP- IPV)

r. nar. **2019 - 90,02 %** (MMR), (PRIORIX - 97,32 %, M-M-RVAXPRO - 2,63 %)

r. nar. **2018 - 91,09 %** (MMR), (PRIORIX - 86,85 %, M-M-RVAXPRO - 13,2 %)

r. nar. **2009 - 95,86 %** (MMR), (PRIORIX - 86,25 %, M-M-RVAXPRO - 13,8 %)

r. nar. **2008 - 96,85 %** (MMR), (PRIORIX - 88,82 %, M-M-RVAXPRO - 11,2 %)

r. nar. **2020 - 0** (VHB + HBIG - deti HBsAg pozit matiek)

r. nar. **2021 - 0** (VHB + HBIG - deti HBsAg pozit matiek)

dialýza - pacienti zaradení do programu – **100%** (VHB)

- pacienti v príprave – **100%** (VHB)

- vybrané skupiny osôb vystavené riziku nákazy VHB - novoizistené osoby - **0**,

- z toho počet zaočkovaných - **0**

r. nar., **2019 - 43,77%**, **2018 - 7,32%** (odporúčané očkovanie proti vírusovej hepatitíde A u detí vo veku dvoch rokov žijúcich v miestach s nízkym sociálno - hygienickým štandardom, bez prístupu k pitnej vode, bez odkanalizovania odpadových vôd alebo s nízkym štandardom bývania k 31.8.2021 v SR)

- odporúčané očkovania alebo očkovania na žiadosť rodičov detí do 15 rokov života
- zaočkovaných **1472** detí
- očkovanie proti chrípke a proti invazívnym pneumokokovým nákazám (IPN) u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb - **0,0%**, proti chrípke - **61,3%**, proti Covid-19 - **88,5%**.

Nadalej pretrváva problém s účasťou predvolaných osôb na očkovanie. Problém prevažuje u detí, ktoré žijú v nízkom hygienickom štandarde bývania, ktorých pediatri zvládajú len vďaka svojej vytrvalosti a v opakovanom predvolávaní detí na očkovanie. V obvodoch, v ktorých sú zriadené komunitné centrá, terénni pracovníci spolupracujú s lekármi a napomáhajú im s účasťou pacientov na očkovaní. Aj v tomto roku odporúčam zainteresovať do zdravotnej výchovy v otázkach vakcinológie rodičov detí, ktoré žijú v nízkom hygienickom štandarde bývania a tiež pracovníkov komunitných centier, terénnych pracovníkov a pracovníkov zdravotnej osvetly.

Aby mohli pediatri úspešne vykonať očkovanie, mali by úzko spolupracovať s obecnými úradmi, odbormi soc. vecí a rodiny, ktoré sa tam, kde spolupráca je na dobrej úrovni, preukázali ako veľmi prospešné.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ:

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení;
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Etapy riešenia

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

- udržiavať spoluprácu s OKM, ktorá je v súčasnosti na dobrej úrovni a spolupracovať aj s ďalšími laboratóriami OKM, ktoré vykonávajú vyšetrenia pre lekárov okresu Vranov nad Topľou

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

Od decembra 2011 vykonáva mikrobiologické vyšetrenia pre okres Vranov nad Topľou laboratórium ALPHA Medical Stropkov, ktoré od februára 2021 zmenilo formálny obchodný názov na Unilabs Slovensko, s.r.o. a HPL s.r.o. Prešov. Spolupráca s nimi je na veľmi dobrej úrovni. Pozitívne výsledky sú hlásené elektronicky v programe EPIS ihneď po diagnostikovaní etiologického agens. HPL s.r.o. Prešov pozitívne výsledky zaznamenáva v programe EPIS. Od roku 2016 je dobrá spolupráca aj s laboratóriom – Synlab Slovakia s.r.o., Košice, ktorý nám pozitívne výsledky hlási telefonicky alebo prostredníctvom Slovenskej pošty.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

- úzkou spolupracou s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavné prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú laboratórnu diagnostiku;
- zavedenie elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi;
- propagovaním využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do systému EPIS

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

Hlásenie prenosných ochorení je na dobrej úrovni. Pozitívne výsledky z OKM sú hlásené okamžite elektronicky a následne aj písomnou formou na RUVZ. Hlásenie prenosných ochorení e-mailovou poštou využívajú prevažne lôžkové oddelenia Vranovskej nemocnice, a. s. Všeobecní lekári pre deti a dorast a všeobecní lekári pre dospelých zasielajú hlásenia prevažne písomne formou tlačенých hláseniiek a postupne aj telefonicky a e-mailovou poštou. Už štyria všeobecní lekári pre deti a dorast využívajú on-line hlásenie prostredníctvom internetu do systému EPIS a ďalší štyria prejavili záujem o on-line hlásenie a telefonicky sa informovali.

3. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

- vykonávať kvalitný monitoring v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia,
- spolupracovať so SLS pri Vranovskej nemocnici, a.s. pri priebežnom vzdelávaní a doškolení zdravotníckeho personálu,
- zabezpečiť veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu pri zistení nových patogénov, známych chorobách, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia, alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, pri znovu objavení sa starých patogénov a pod.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

Plní sa priebežne; „staronové“ ochorenia v uplynulom roku 2021 neboli hlásené.

4. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s MV SR.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

V okrese Vranov nad Topľou nie je utečenecký tábor ani stredisko príst'ahovalcov.

5. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

- cestou regionálnych médií sprostredkovať širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní a ďalších preventívnych opatreniach. Upozorniť na vstupný portál programu EPIS ako nového zdroja informácií o prenosných ochoreniach.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

Na webovej stránke RÚVZ sú uverejňované informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii, podľa epidemiologickej naliehavosti. Veľmi dobrá je spolupráca s miestnymi novinami „Vranovské novinky“, ktoré uverejňujú aktuálnu situáciu vo výskyte prenosných ochorení, prípadne aj ďalšie informácie o prenosných ochoreniach a ochrane proti ich šíreniu (COVID-19, chrípka, ochorenia ovplyvniteľné očkovaním, alimentárne nákazy a pod).

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení za rok **2021**,
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v **roku 2021** s výskytom v roku **2020** a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy,
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
  - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov,
  - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach,
  - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení,
  - monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB,
  - hlásenie vybraných prenosných ochorení do medzinárodných sietí podľa požiadaviek ECDC a WHO,
  - zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami,
  - pripraviť postupy pre možný zános a šírenie sa „staronových“ prenosných ochorení (morbilla, parotitída, rubeola) v dôsledku poklesu úrovne kolektívnej imunity frekventovaným odmietaním očkovania MMR.

Vyhodnotenie za rok 2021

V rámci nášho okresu bol zaznamenaný narastajúci trend výskytu v určitých skupinách prenosných ochorení za posledný rok v porovnaní za sledované obdobie 5 rokov. V roku 2021 bol pozorovaný vzostup hlavne v prípade skupiny ochorenia A04 – Iné bakteriálne črevné infekcie. Trendy vývoja prenosných ochorení za rok 2021 boli značne ovplyvnené pandemickou situáciou COVID-19 od marca 2020 na území Slovenskej republiky. Ide hlavne o ochorenie skupiny J11 – Chrípka, kde nebol zaznamenaný ani jeden prípad v porovnaní za sledované obdobie 5 rokov.

Tab. č. 1 Počet hlásených prenosných ochorení za rok 2021 a porovnanie za rok 2020

Prenosné ochorenie	rok 2021	rok 2020
A01.2 – Paratýfus B	0	0
A02 - Salmonelózy	79	76
A03 - Šigelózy	8	7
A04 – Iné bakteriálne črevné infekcie	245	123
A05 – Iné bakteriálne otravy	0	0
A08 – Vírusové črevné infekcie	79	77
A09 – Hnačky pravdepodobne infekčného pôvodu	0	1
A27 – Leptospiróza	0	0
A32 - Listerióza	0	0
A35 - Tetanus	0	0
A36.3 - Záškrt	1	0
A37 - Pertussis	0	17
A38 – Šarlach a streptokoková angína	0	0
A39 – Meningokoková infekcia	0	0
A48.1 – Legionárska choroba	0	2
A51 – Včasný syfilis	0	2
A52 – Neskorý syfilis	0	0
A53 – Nešpecifikovaný syfilis	0	0
A69.2 – Lymeská choroba	4	9
A87 – Vírusová meningitída	0	0
B01- Ovčie kiahne	39	104
B02 – Herpes zoster	57	59
B05 - Osýpky	0	0
B06 - Ružienka	0	0
B15 - VHA	0	1
B16.9 - VHB	1	1
B18.1 – Chronická VHB	1	0
B18.2 – Chronická VHC	0	4
B26 - Parotitída	1	0
B58 - Toxoplazmóza	1	0
B86 - Svrab	62	71
G00 – Bakteriálny zápal mozgu	0	0
G61 – Zápalová polyneuropatia	0	0
J11 - Chrípka	0	21 690
Z20.3 - Pohryznutia	1	2
U07.1 – COVID-19 potvrdený PCR	10 175	2662
U071.11 – COVID-19 potvrdený Atigenovým testom	4344	1336
Spolu	15 098	26 244

Tab. č. 2 Počet hlásených prenosných ochorení za posledných 5 rokov

Prenosné ochorenie	2021	2020	2019	2018	2017
A01.2 – Paratýfus B	0	0	0	0	0
A02 - Salmonelózy	79	76	80	106	101
A03 - Šigelózy	8	7	4	9	8
A04 – Iné bakteriálne črevné infekcie	245	123	163	141	152
A05 – Iné bakteriálne otravy	0	0	0	0	0
A08 – Vírusové črevné infekcie	79	77	133	135	120
A09 – Hnačky pravdepodobne infekčného pôvodu	0	1	12	48	1
A27 – Leptospiróza	0	0	0	1	0
A32 - Listeriόza	0	0	0	0	1
A35 - Tetanus	0	0	0	0	0
A36 - Záškrt	1	0	0	0	0
A37 - Pertussis	0	17	6	1	5
A38 – Šarlach a streptokoková angína	0	0	0	0	0
A39 – Meningokoková infekcia	0	0	0	0	0
A48.1 – Legionárska choroba	0	2	0	0	0
A51 – Včasný syfilis	0	2	1	2	4
A52 – Neskorý syfilis	0	0	0	0	1
A53 – Nešpecifikovaný syfilis	0	0	0	2	3
A69.2 – Lymeská choroba	4	9	11	15	11
A87 – Vírusová meningitída	0	0	0	0	1
B01- Ovčie kiahne	39	104	460	413	157
B02 – Herpes zoster	57	59	82	74	99
B05 - Osýpky	0	0	141	1	0
B06 - Ružienka	0	0	0	0	1
B15 - VHA	0	1	0	0	0
B16 - VHB	1	1	0	0	1
B18.1 – Chronická VHB	1	0	0	2	0
B18.2 – Chronická VHC	0	4	1	2	1
B26 - Parotitída	1	0	0	0	1
B58 - Toxoplazmóza	1	0	1	2	3
B86 - Svrab	62	71	101	64	79
G00 – Bakteriálny zápal mozgu	0	0	0	0	1
G61 – Zápalová polyneuropatia	0	0	0	0	0
J11 - Chrípka	0	21 690	30 839	31 309	32 775
Z20.3 - Pohryznutia	1	2	1	4	2
U07.1 – COVID-19 potvrdený PCR	10 175	2662	0	0	0
U071.11 – COVID-19 potvrdený Atigenovým testom	4344	1336	0	0	0

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh registra očkovaných osôb.

Etapy riešenia

1. Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

- propagácia využívania on-line hlásenia všeobecných lekárov pre deti, dorast a dospelých,
- rozširovanie on-line hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie, rozširovanie spektra laboratórnych výsledkov.

Zodpovední: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, pracovná skupina pre EPIS

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

2. Kontrola kvality údajov v EPISe

Zodpovední: určené pracovné skupiny

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

Časové obdobie: priebežne

3. Vyhl'adanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

4. Manažment epidémií

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridel'ovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov.

Za pridel'ovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Časové obdobie: priebežne

5. Manažment kontaktov a ohnisk

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: priebežne

6. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov:	15425
   Z toho počet uzavretých:	100
   Nepotvrdené:	85
Počet spracovaných ohnisk:	15663
Počet chránených kontaktov očkovaním, aktívne, pasívne:	8
Opatrenia prijaté rozhodnutím:	17
Počet opatrení vydaných na predchádzanie NN:	1365

Úlohy sa plnia každodenne vkladaním hlásených ochorení do EPIS, ich mesačnou analýzou, ako podklad pre mesačné správy, systémom rýchleho varovania podľa aktuálnej situácie.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ:

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie incidenčného a prevalenčného sledovania NN podľa štandardných protokolov ECDC na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie údajov jednotnou metodikou v rámci krajín EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. posilnenie edukácie epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Etapy riešenia

1. Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC

Sledovanie infekcií akvizovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sa v SR vykonáva od roku 2005. Pacienti hospitalizovaní na JIS sú špecifickou cieľovou skupinou pacientov s vysokým rizikom morbidita a letality asociovanej s nemocničnými nákazami. V súčasnosti sú zbierané údaje zo zapojených pracovísk na základe protokolu ECDC, ktorý nadväzuje na program HELICS. V rámci sledovania sa zisťuje incidencia vybraných nákaz (pneumónií, infekcií krvného riečiska a infekcií močového traktu). Zozbierané údaje zaslané národnému koordinátorovi sú následne transportované do systému TESSY.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu sú ďalším dôležitým cieľom pri surveillance nemocničných nákaz. V roku 2011 bol začatý zber údajov na niektorých chirurgických pracoviskách na základe protokolu ECDC vychádzajúce z programu HELICS.

Časové obdobie: priebežne (zapojenie ďalších nemocníc do programu HELICS).

2. Európska surveillance infekcií vyvolaných *Clostridium difficile* podľa protokolu ECDC

Európske centrum pre prevenciu a kontrolu infekcií (ECDC) vyzvalo Slovenskú republiku k začatiu Surveillance infekcií spôsobených *Clostridium difficile* (CDI). Táto surveillance bola realizovaná v období október – december 2016 prostredníctvom Epidemiologického informačného systému (EPIS). Surveillance CDI je v súlade s Odporúčaním Rady 2009 / C 151/01 z 9. júna 2009 o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou. Vzhľadom na možnosť vkladania údajov podľa protokolu ECD do EPIS sa bude vykonávať kontinuálna surveillance incidence CDI prostredníctvom EPIS trvale. V roku 2021 sa bude vykonávať druhá etapa incidenčného sledovania v rámci Surveillance infekcií spôsobených CD v mesiacoch október- december 2021.

Realizácia incidenčného sledovania CDI-II etapa

Termín: október- december 2021

Zodpovedný: RÚVZ v Trenčíne a všetky RÚVZ v SR

Realizačné výstupy: analýza výskytu CDI na Slovensku a porovnanie výskytu s inými členskými štátmi, následná spätná väzba pre lôžkové zdravotnícke zariadenia na zvýšenie bezpečnosti pacientov.

3. Bodové prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík v európskych nemocniciach (BPS II)

Rok 2021 bude zameraný na distribúciu výsledkov druhej etapy Bodového prevalenčného sledovania nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík v európskych nemocniciach, podľa protokolu ECDC v súlade s Odporúčaním Rady 2009 / C 151/01 z 9. júna 2009 o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou.

- publikácia a prezentácia výsledkov ako spätná väzba pre zvýšenie bezpečnosti pacientov

Termín : priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou - oddelenie Epidemiológie sa v roku 2017 zapojilo do projektu BPS II a zozbieralo potrebné údaje z Vranovskej nemocnice a. s. V rámci BPS II boli v tejto nemocnici zistené 2 nozokomiálne nákazy, jednalo sa o infekcie močového traktu. Počas priebehu BPS II mala nemocnica k dispozícii 277 lôžok. Počet hospitalizácií ročne bol 14873 prijatí. Počet ošetrovacích dní za rok bolo (lôžko dní) 72159 a priemerná dĺžka hospitalizácie bola 4,9 dňa. Spotreba alkoholovej dezinfekcie bola 570 l, celoslovenský priemer je 1295 l. V tomto sledovaní sa zbierali a analyzovali dáta o NN a o užívaní antibiotík, zvýšila sa efektívnosť sledovania a tiež podpora spolupráce medzi epidemiológmi a vedením nemocníc. V roku 2019 boli publikované výsledky.

4. Realizácia kampane Clean care is save care

RÚVZ sa zapoja do kampane WHO : „Clean care is save care“.

- február – apríl – príprava vzorových materiálov pre realizáciu kampane – zabezpečí RÚVZ so sídlom v Trenčíne
- máj - vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v SR – vykonajú všetky RÚVZ v SR
- jún - vyhodnotenie realizovanej kampane – vykonajú všetky RÚVZ v SR;
- júl - spracovanie a vyhodnotenie za všetky RUVZ v SR na RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Vyhodnotenie za rok 2021

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou z dôvodu pandemickej situácie (COVID-19) na území Slovenskej republiky od marca 2020 nerealizoval žiadnu kampaň „Clean care is save care“.

5. Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

V rámci postgraduálneho doškolenia zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU, lekáarskymi fakultami a univerzitami vychovávajúcim odborníkov vo verejnom zdravotníctve v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz v kontexte odporúčania Rady z 9. júla 2009 o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou č. 2009/C 151/01.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy RÚVZ Vranov n/T

- vykonať analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz (NN) za rok 2021
- porovnať výskyt NN v roku 2021 s výskytom v roku 2020 a za posledných 5 rokov
- skvalitniť surveillance a kontroly NN zabezpečením:
  - vykonaním incidenčných a prevalenčných štúdií výskytu nemocničných nákaz, analýzou najrizikovejších faktorov ich vzniku, publikáciou ich výsledkov pre odbornú zdravotnícku verejnosť (podľa usmernení z ECDC)
  - realizáciou aktivít na podporu zlepšenia compliance v hygiene rúk zdravotníckych pracovníkov
  - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov, vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz,

- sledovať kolonizáciu/infekciu pacientov závažnými nemocničnými patogénmi (hlavne MRSA, VRE, *C. difficile*, CPE), navrhovať a kontrolovať protiepidemické opatrenia na zamedzenie ich šírenia v prostredí ZZ a následného prenosu do komunitného prostredia.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2021:

Kontrola sterility:	
Sterilné predmety:	51
Stery z prostredia:	130
Dezinfekčné roztoky:	6
Kontrola HS.:	12
Kontrola aut.:	5
Čistené vody:	0

Tab. č. 3 Počet hlásených nozokomiálnych nákaz za rok 2021 a porovnanie za rok 2020

Oddelenie	rok 2021	rok 2020
OAIM	35	19
Chirurgické	8	11
Doliečovacie	25	18
Novorodenecké	0	0
FRO	1	1
Gyn. pôrodnice	3	4
Neurologické	6	5
Detské	3	6
Interné	88	47
Obvodné územné ambulancie	0	0
Dialyzačné centrum	1	0
Iné zdrav. zariadenia (+ DSS)	0	0
Spolu	170	111

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ:

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémie chrípky a ďalšie vysoko nebezpečné nákazy (Ebola, MERSCoV, vtáčia chrípka, SARS, importy osýpok, iné epidemiologicky závažné ochorenia prenášané článkonožcami, atď.),
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Etapy riešenia

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

2. Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Realizačné výstupy

- posilnenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva v SR na krízové situácie,
- zlepšenie stratégie krízovej komunikácie,
- zabezpečovanie Systému včasného varovania a reakcie (Early Warning and Response Systém EWRS) v SR
- pravidelné školenie epidemiológov pri potencionálnom ohrození verejného zdravia biologickými faktormi (podozrivé látky) v otázkach indikovania adekvátnych protiepidemických opatrení a nutnosti laboratórneho vyšetrenia nálezov pri mimoriadnej situácii, ku ktorej je prizvaný IZS za účelom rýchlej koordinovanej reakcie,
- priebežne aktualizovať postupy HH SR pre realizáciu opatrení pri výskyte vysokonebezpečných nákaz,

- príprava koordinovaného postupu v prípade mimoriadnej epidemiologickej situácie, priebežná aktualizácia členov a kontaktných údajov v protiepidemických komisiách,

účasť na medzinárodných školeniach a cvičeniach zameraných na závažné cezhraničné ohrozenia zdravia.

Vyhodnotenie za rok 2021

Z dôvodu pandemickej situácie (COVID-19) na území Slovenskej republiky od marca 2020 sa zamestnankyne RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nezúčastnili žiadneho školenia.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: január 2021 – február 2021

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: marec 2021 – február 2021

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok **2021** a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Vyhodnotenie za rok 2021

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou plní úlohu – odoberá vzorky odpadových vôd na zistenie cirkulácie vírusu poliomyelitídy podľa harmonogramu, ktorý spracoval RÚVZ Košice (odber bol vykonaný 6x). Vyšetrenie na Poliovírusy a iné enterálne vírusy boli vo všetkých prípadoch negatívne. Ochorenie na **poliomyelitídu** sme nezaznamenali.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

HIV/AIDS je vážnym zdravotníckym a celospoločenským problémom. Narastajúci počet osôb s HIV/AIDS a nevyliciteľnosť tohto ochorenia zdôrazňujú skutočnosť, že prevencia je najúčinnjším prostriedkom v zabránení šírenia HIV/AIDS v populácii. Základným cieľom Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike je obmedzovať šírenie vírusu HIV v SR a zmierňovať dopady nákazy HIV a AIDS v tých častiach spoločnosti, ktorých sa to najviac dotýka. Národný program je zameraný na celú populáciu SR s dôrazom na ohrozené skupiny obyvateľstva, medzi ktoré patria aj mladí ľudia. Dôslednou realizáciou vzdelávacích aktivít v rámci plnenia úlohy očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí v možných rizikových situáciách.

Etapy riešenia

I. etapa: marec - november r. 2021: vlastná realizácia preventívno – edukačných aktivít na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike. Aktualizovať Národný program prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2021-2024 - vykoná ÚVZ SR. Na základe plnenia Uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 468 z 11. 10. 2017, bod B.2 predložiť vyhodnotenie plnenia úloh vyplývajúcich z Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2017 - 2021 za rok 2020 do konca júna 2021 – vykoná ÚVZ SR.

Realizácia

II. etapa: december r. 2021: spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov (počet a typ aktivít, počet edukovaných osôb atď.) uskutočnených edukačných aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

III. etapa: vyhodnotenie výsledkov edukačných aktivít realizovaných v rámci plnenia úlohy v roku 2021 - vykoná RUVZ v Košiciach

Priebežne: Vykonávať vyšetovanie anti – HIV protilátok prostredníctvom Poradní pre problematiku HIV/AIDS pri vybraných regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

Realizovať poradenstvo v Poradniach pre problematiku HIV/AIDS pri vybraných regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR: osobné, telefonické, emailové poradenstvo a anonymný bezplatný odber.

Realizačné výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia

December 2021

Vyhodnotenie za rok 2021

- **Činnosť liniek pomoci AIDS** - linka pomoci je zriadená na RÚVZ už viac ako 13 rokov. Je využívaná veľmi sporadicky. K dnešnému času sa na linku pomoci obrátili 10 klienti – študenti (po prednáškach na stredných školách). Za rok 2021 neboli evidované žiadne telefonáty na RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou. Telefónna linka je dostupná každý pracovný deň v čase 7:30 -15:30.
- **Aktivity k svetovému dňu boja proti AIDS** -
  - v budove RÚVZ VT bol zriadený náučno-výchovný panel venovaný AIDS/ HIV.
  - prednáška a beseda: Z dôvodu pandemickej situácie (COVID-19) na území Slovenskej republiky od marca 2020 boli školy priebežne zatvárané a štúdium bolo zabezpečené prevažne dištančnou formou preto nebolo možné realizovať prednášky a besedy.
- **Sledovanie pohlavných ochorení** -spolupracujeme s dermatovenerologickými ambulanciami (v okrese 4) a dermatovenerologickými oddeleniami v SR. V roku 2021 bolo hlásené 0 ochorenie na sekundárny syfilis kože a slizníc – **A51.3**, 3 gonokoková inf. dolných častí močovopoh. sústavy bez abscesu – **A54.0**, 1 chlamýdiové inf. dolných častí močovopoh. sústavy – **A56.0**, 6 nešpecifikované chlamýdiové inf. močovopohl. sústavy – **A 56.2**, 9 urogenitálnych trichomonáz - **A59.0** a 17 anogenitálnych bradavíc – **A63.0**. V prípade ich výskytu sú protiepidemické opatrenia kontaktov chorých vykonávané lekármi dermatovenerologických ambulancií. V prípade porušenia liečebného režimu pacientmi sa lekári obracajú na RÚVZ so žiadosťou o spoluprácu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Posilnenie informovanosti laickej verejnosti o význame očkovania v prevencii závažných prenosných ochorení. Rozšírenie vedomostí o očkovaní ako aj o ochoreniach preventabilných očkovaním u žiakov stredných zdravotníckych škôl. Doplnenie vzdelávacieho programu v rámci predmetu preventívne lekárstvo o aktuálne informácie v oblasti vakcinológie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či

nežiaducich reakciách. Realizácia projektu vzdelávania žiakov stredných zdravotníckych škôl v oblasti vakcinológie prebieha podľa individuálnej dohody RÚVZ so SZŠ (v rámci praktických cvičení resp. vyučovacieho procesu), prednostne je zameraná pre študijné odbory zdravotnícky asistent a diplomovaná všeobecná sestra. Výučba je realizovaná formou prednášok a náučných filmov.

Časové obdobie

priebežne

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach praktickou výučbou budúcich sestier na SZŠ a vzdelávaním sestier v rámci SKSaPA,
- obmedzenie antivakcinačných aktivít a zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekolog.- pôrod. oddelenia, čakárne gynekologických ambulancií a čakárne všeobecných lekárov, čakárne všeobecných lekárov pre deti a dorast – podľa tematiky).

Vyhodnotenie za rok 2021

Z dôvodu pandemickej situácie (COVID-19) na území Slovenskej republiky od marca 2020 sa nerealizovali žiadne aktivity spojené s poradňou očkovania.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH RODIČOV O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Gestor

RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je zvýšenie vedomostí budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania za účelom udržania vysokej úrovne zaočkovanosti v Slovenskej republike.

Etapy riešenia

Projekt je plánovaný za obdobie rokov 2017-2021 (5 rokov)

Každoročne sa realizuje:

- január až november daného roka vykonanie intervencie a zaslanie vyhodnotenia RÚVZ so sídlom v Komárne
- december- vyhodnotenie úlohy gestorom projektu

Časové obdobie

Termín ukončenia (prehodnotenia):

December 2021

Realizačné výstupy

Zvýšenie úrovne vedomostí budúcich rodičov o nákazách preventabilných očkovaním a o význame očkovania a presvedčenie rodiča o potrebe dať dieťa očkovať.

Vyhodnotenie za rok 2021

Z dôvodu pandemickej situácie (COVID-19) na území Slovenskej republiky od marca 2020 sa nerealizovali žiadne aktivity spojené so zvýšením povedomia budúcich matiek a ochorení preventabilných očkovaním a význame očkovania.

6.10 OPTIMALIZÁCIA VEREJNEJ SPRÁVY V OBLASTI EPIDEMIOLOGIE

Gestor

ÚVZ SR

Spolupracujúce pracovisko

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Optimalizovať procesy výkonov verejnej správy vo verejnom zdravotníctve v oblasti epidemiológie.

Etapy riešenia

Projekt je plánovaný na tri roky, plní sa od roku 2019 a ukončenie je naplánované v roku 2022.

Realizačné výstupy

Zvýšenie efektivity procesov pri výkone štátneho zdravotného dozoru

Up date informačného systému EPIS

Vytvorenie funkčného registra očkovaných osôb.

Vyhodnotenie za rok 2021

Počas pandemickej situácie (COVID-19) na území Slovenskej republiky od marca 2020 boli pri práci s informačným systémom EPIS zaznamenané pozitívne zmeny v prípade niektorých rozšírených možností výberu ako napr. povolanie, klinická forma, druh vakcíny, Ct hodnota a test v prípade laboratórneho vyšetrenia, ale na druhej strane zvýšený počet hlásených prípadov poukázal na problém s rýchlosťou ukladania zistených údajov počas hlásenia jednotlivých prípadov do systému EPIS.

9. PODPORA ZDRAVIA A VÝCHOVA K ZDRAVIU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	ZDRAVOTNÉ UVEDOMENIE A SPRÁVANIE SA OBYVATEĽOV SR	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2021 a ďalšie roky
9.2	PRIESKUM ZDRAVOTNEJ GRAMOTNOSTI OBYVATEĽOV SR	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2021 a ďalšie roky
9.3	SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, NCZI, Štatistický úrad SR, Sociálna poisťovňa SR	rok 2021 a ďalšie roky
9.4	NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 - 2025	MZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2021 a ďalšie roky
	9.4.1 <i>Vyzvi srdce k pohybu- Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie</i>	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2021
9.5	PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	rok 2021 a ďalšie roky
9.6	STRATÉGIA ROZVOJA PORADENSKÝCH CENTIER OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA V SR	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2021 a ďalšie roky

9.1 ZDRAVOTNÉ UVEDOMENIE A SPRÁVANIE OBYVATEĽOV SR

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Cieľ

Cieľom prieskumu je sledovať úroveň a vývoj zdravotného uvedomenia a správania sa občanov Slovenskej republiky.

Anotácia

Úrad verejného zdravotníctva SR realizuje pravidelné sledovanie ukazovateľov zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky s cieľom zvyšovať informovanosť a zdravotné uvedomenie občanov, navodzovať postupnú zmenu postoja obyvateľov k vlastnému zdraviu, preventívne chrániť ich zdravotný stav, ako aj získavať informácie napríklad o stravovacích zvyklostiach občanov, o intenzite ich pohybovej aktivity a postupne dosahovať znižovanie rizikových faktorov ovplyvňujúcich zdravie.

Realizácia úlohy a výstupy

Výsledky za obdobie 2013, 2016, 2019 budú k dispozícii v publikácii Zdravotné uvedomenie obyvateľov Slovenskej republiky v rokoch 2013-2016 a 2019. V roku 2021 bude prebiehať príprava na ďalší zber údajov.

V roku 2021 RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou uvedenú úlohu neplnil.

9.2 PRIESKUM ZDRAVOTNEJ GRAMOTNOSTI OBYVATEĽOV SR

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Cieľ

Cieľom prieskumu je stanoviť úroveň zdravotnej gramotnosti u obyvateľov SR a zároveň vytvoriť databázu kvalitných medzinárodne porovnateľných údajov slúžiacich pre prípravu empirických podkladov k plánovaniu a výkonu programov a projektov.

Anotácia

Úrad verejného zdravotníctva SR sa stal súčasťou medzinárodnej siete Action Network on Measuring Population and Organizational Health Literacy (M-POHL), ktorá vznikla pod záštitou Svetovej zdravotníckej organizácie v roku 2018 so zámerom zlepšovať úroveň zdravotnej gramotnosti vo svete. Základy siete M-POHL boli postavené na výstupoch z pilotného Európskeho prieskumu zdravotnej gramotnosti HLS-EU (2009-2012).

Slovenská republika zrealizovala prvý prieskum zdravotnej gramotnosti HLS19 v roku 2020 v spolupráci s 20 zapojenými európskymi krajinami. Prieskum sa zameriaval na kognitívne

a sociálne zručnosti určujúce motiváciu a schopnosť jednotlivcov získať prístup k informáciám zameraným na zdravotné otázky, porozumieť im a využívať ich spôsobom, ktorý podporuje a udržiava dobré zdravie, a to aj v rámci digitálneho priestoru.

Realizácia úlohy a výstupy

Výsledky prieskumu HLS19 za rok 2020 budú k dispozícii v publikácii HLS19: Európsky prieskum zdravotnej gramotnosti v SR 2019 – 2021.

V roku 2021 RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou uvedenú úlohu neplnil.

9.3 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, NCZI, Štatistický úrad SR, Sociálna poisťovňa SR

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky plánovať aktivity, intervencie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu.

Anotácia

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 438 z 5. septembra 2012 spracoval Správu o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2012 – 2014, ktorá bola schválená vládou Slovenskej republiky uznesením č. 542, 7. októbra 2015.

Na príprave Správy sa podieľal Odbor podpory zdravia ÚVZ SR v spolupráci s Národným centrom zdravotníckych informácií, Štatistickým úradom SR, Sociálnou poisťovňou, Odborom epidemiológie ÚVZ SR a Odborom hygieny životného prostredia ÚVZ SR.

Správa vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za uvedené obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti (vrátane problémov pri objektivizácii príčin smrti), chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Na základe štatistických a epidemiologických analýz správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchlujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Realizácia úlohy a výstupy

Sledovať, zhodnotiť a prognózovať vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a v roku 2021 pripraviť ďalšiu aktuálnu Správu o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2015 – 2020.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou uvedenú úlohu neplní.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

Gestor

MZ SR, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 bol schválený vládou SR 2. septembra 2015.

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, médiá a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia), *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa* (poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie).

Etapy riešenia

Priebežne celoročne pokračovať k zlepšeniu zdravotného uvedomenia celej populácie. Aktivity všetkých subjektov sú zamerané na zavedenie systému výchovy na zvýšenie zdravotného povedomia detí a mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a postproduktívnom veku, na využívanie nástrojov majúcich pozitívny vplyv na zdravý spôsob života, vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov na monitorovanie výskytu nadváhy.

V rámci plnenia kapitoly výživy sa zdôrazňuje a poukazuje na uskutočnené zmeny výberu v rámci zloženia biologickej hodnoty stravy v zmysle zásad zdravej výživy, zároveň i na zmenu tak výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku.

V súčasnosti je plnenie cieľov realizované prostredníctvom programov, projektov, aktivít vo významných dňoch, kampaní, ktoré si realizujú a koordinujú jednotlivé regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike a ďalšie subjekty.

Výstupy

Napĺňanie jednotlivých cieľov si každý subjekt realizuje sám v rámci svojich finančných možností. (Pilotné projekty, tlačové besedy, programy pre deti a seniorov, Svetové dni zdravia, Svetové dni pohybu, edukácia na školách).

V roku 2021 RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou bol zapojený do projektu „Viem čo zjem“, kde boli realizované 4 prednášky v ZŠ Čierne nad Topľou, ZŠ Čaklov a ZŠ Kukučínova Vranov nad Topľou. Ďalej v ZŠ Čaklov boli odprezentované prednášky na tému „Prevencia stravovacích porúch u detí“ a „Prečo Miško ochorel“.

V rámci svetového dňa zdravia RÚVZ v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou sa podieľal na akcii vo firme Bukocel a.s. Vranov nad Topľou, kde bolo vyšetrených 51 osôb. Vyšetroval sa krvný tlak, cholesterol, glukóza a tiež výška a váha.

9.4.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej inaktivity.

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospelaj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu.

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Etapy riešenia

Plnenie úlohy bez časového obmedzenia, kampaň bude realizovaná 1x za 2 roky v jarnom období v rozsahu 15 týždňov, spracované a vyhodnotené výsledky pomôžu skvalitniť a modifikovať prístup a metódy v nasledujúcej kampani. V ďalších ročníkoch budeme môcť hodnotiť aj efektívnosť u účastníkov opakovane zapojených do kampane. Ďalší ročník kampane prebehne v roku 2021.

Konkrétny výstup

Rozsiahla zdravotno-výchovná kampaň vo všetkých médiách, motivácia ľudí k pravidelnej pohybovej aktivite, dáta o úrovni pohybovej aktivity vo voľnom čase pred kampaňou a počas nej, získané spracovaním účastníckych listov.

Zhodnotenie efektivity - odraz vykonávanej pohybovej aktivity počas kampane na subjektívny pocit zdravia a telesnú hmotnosť účastníkov.

V roku 2021 RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou uvedenú úlohu neplnil.

9.5 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR (v ktorých územnej pôsobnosti sú rómske osady)

Cieľ

Zabezpečiť dostupnosť aktivít pre obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád zameraných na podporu zdravého životného štýlu

Anotácia

Akčný plán pre oblasť zdravia vychádza predovšetkým zo stratégie, z relevantných národných a medzinárodných strategických dokumentov. Pre oblasť zdravia je zdôraznená potreba zabezpečenia ochrany a dôstojnosti pre najslabšie sociálne skupiny; podpory lepšieho prístupu znevýhodnených komunít k zdravotnej starostlivosti; zabezpečenia dôstojných a spravodlivých podmienok v prístupe zdravotníckych zamestnancov a v dostupnosti poskytovanej zdravotnej starostlivosti; posilnenia výchovy a vzdelávania detí a žiakov k zdravému životnému štýlu

Etapy riešenia

priebežne

Realizačný výstup

- zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou spolupracuje s komunitnými pracovníkmi jednotlivých obcí. Spolupráca sa v tomto období týka hlavne dodržiavania karantény a vyhľadávania kontaktov pozitívnych osôb na ochorenie COVID-19.

9.6 STRATÉGIA ROZVOJA PORADENSKÝCH CENTIER OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA V SR

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

všetky RÚVZ v SR , ÚVZ SR

Cieľ

Cieľom prípravy Stratégie rozvoja Poradenských centier ochrany a podpory zdravia je vytvorenie podmienok na zlepšovanie kvality a úrovne poskytovaných služieb.

Anotácia

Zámerom PCOPZ je zvyšovanie povedomia a informovanosti o možnostiach prevencie neprenosných chorôb a zvyšovanie zdravotnej gramotnosti jednotlivcov, komúnit a obyvateľstva SR. Aktívnym vyhľadávaním a ovplyvňovaním rizikových faktorov zlepšiť zdravotný stav obyvateľov prostredníctvom poradenstva zameraného na pozitívnu zmenu spôsobu života s využitím vedecky overených poznatkov a metód z oblasti medicíny a verejného zdravotníctva.

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva:

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komúnit v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komúnit v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Výstupy

Výstupom bude jednotná stratégia rozvoja PCOPZ zložená zo stratégií rozvoja základného poradenstva a špecializovaných poradní.

Na RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou je oddelenie Podpory zdravia a výchovy k zdraviu je organizačne zaradené k oddeleniu epidemiológie, pracovníčky v roku 2021 vykonávali prácu v súvislosti s ochorením COVID-19.